

NRC

Hondenpoep en -plas, dat is toch compost? Nee, het kan natuurgebieden beschadigen

Natuur Poep en plas van honden bevatten zoveel fosfor en stikstof dat ze gevoelige natuur kunnen verstoren. Tot nu toe wordt dat niet meegenomen in berekeningen.

[Marcel aan de Brugh](#) 7 februari 2022



Uitgelaten honden op een mooie winterdag in het Rozendaalse veld. Luuk van der Lee/ANP

De poep en plas van honden die in natuurgebieden worden uitgelaten, hebben daar „potentieel negatieve effecten”. Dat concluderen onderzoekers van de universiteit Gent na onderzoek in vier natuurgebieden ten zuiden van de Vlaamse stad. Volgens hun berekeningen dragen de hondenpoep en -plas „substantieel” bij aan de toch al grote hoeveelheid stikstof en fosfor die via menselijke activiteiten, zoals de veehouderij, in natuurgebieden terecht komen

en daar schade aanrichten. De resultaten van hun onderzoek [zijn maandag gepubliceerd](#) in *Ecological Solutions and Evidence*.

Veel natuurgebieden wereldwijd hebben te kampen met een hoge aanvoer van voedingsstoffen door menselijke activiteiten. Vooral stikstof is een probleem. Veruit de grootste bron is de veehouderij – gevolgd door het verkeer. Vanuit mest vervluchtigt ammoniak (een stikstofverbinding, NH_4) dat zich via de lucht verspreidt en vervolgens neerdaalt, ook in natuurgebieden. Bij het verkeer gaat het om de stikstofoxiden in de uitlaatgassen. In de natuur zorgt de extra aanvoer van stikstof ervoor dat een beperkt aantal plantensoorten de overhand krijgt – in bossen is dat bijvoorbeeld de brandnetel. Allerlei andere soorten verdwijnen, en daarmee verarmt de biodiversiteit. Een ander schadelijk effect is de verzuring van de bodem, waardoor bomen als de eik in de problemen komen.

Stikstofneerslag

De afgelopen decennia is voor allerlei verschillende natuurtypen bepaald vanaf welke neerslaghoeveelheid (depositie) van stikstof er schade kan optreden.

Deze grenswaarde, de zogeheten kritische depositiewaarde (KDW), loopt uiteen van 6 à 7 kilogram per hectare per jaar voor bijvoorbeeld hoogveen, tot 34 kg/ha/jr voor natte kruidenrijke gebieden met veel moerasspirea. „Voor de vier natuurgebieden die wij onderzochten ligt de KDW op gemiddeld 20”, zegt ecooloog Pieter De Frenne, eerste auteur van het artikel.

Bij het bepalen van de hoeveelheid stikstof in een gebied wordt vaak alleen de neerslag gemeten. Andere aanvoerroutes, zoals de poep en plas van uitgelaten honden, wordt niet meegerekend. Alleen al de stikstofneerslag bedraagt in Vlaanderen gemiddeld 22 kg/ha/jr, zegt De Frenne. Wat dus al boven de gemiddelde KDW is.

In hun onderzoek hebben de wetenschappers geteld hoeveel honden er in vier natuurgebieden kwamen in de periode februari 2020 tot juni 2021. Op basis van 487 tellingen kwamen ze uit op 1629 honden.

Daarna gingen ze ervan uit dat de honden bij het uitlaten één keer poepten, en een kwart van de dagelijkse hoeveelheid urine uit plasten. Op basis van de

wetenschappelijke literatuur bepaalden ze hoeveel stikstof en fosfor daarmee werd uitgescheiden.

Proeven met beagles

Qua stikstof dragen de honden gemiddeld 11 kg/ha/jr bij. Opgeteld bij de depositie (22 kg/ha/jr) komt dat op 33 kg/ha/jr. Qua fosfor gaat het om 5 kg/ha/jr. De Frenne benadrukt wel dat de onzekerheid van hun berekening groot is. Voor stikstof komen ze uit op 11,5 plus of min 6,5 kg/ha/jr. „Er kan sprake zijn van een overschatting bijvoorbeeld omdat we sommige mensen de hondenpoep zagen opruimen”, zegt De Frenne. Het kan ook een onderschatting zijn omdat niet alle honden geteld zijn. Daarnaast is het wetenschappelijk onderzoek vaak gebaseerd op proeven met beagles. Dat is een relatief klein ras. „We zagen in de natuurgebieden vaak grotere honden”, zegt De Frenne.

Maar ook al zou de gemiddelde waarde lager uitkomen, bijvoorbeeld op 6, dan nog zou het een behoorlijke hoeveelheid zijn vergeleken met de depositiewaarde van 22.

„Ik ben heel blij dat dit nu eens is uitgezocht”, zegt ecooloog Wieger Wamelink van de Wageningen Universiteit & Research, die niet bij het onderzoek was betrokken. Hij schreef vorig jaar [mee aan een rapport](#) over stikstofdepositie en de kwaliteit van natuurtypen. Hij heeft zich, net als veel collega's, vaker afgevraagd wat de invloed van uitgelaten honden op de natuur is. „Het blijkt dus om significante hoeveelheden te gaan, die er echt toe doen.”

Aanlijngesbod

Het Belgische onderzoek [sluit aan bij een Wageningse studie](#) uit 1993, naar het effect van hondenontlasting op de vegetatie in voedselarme bos- en natuurterreinen. Ook toen was de conclusie dat het risico dreigt van „het verdwijnen van toch al door luchtverontreiniging bedreigde kenmerkende plantensoorten en karakteristieke vegetatietypen”.

De Gentse onderzoekers bevelen aan dat honden in natuurgebieden aangelijnd blijven, aan een lijn van maximaal 2 meter. In hun studie bleek een derde van de honden los te lopen, ondanks het aanlijngesbod dat er geldt. Ook bevelen ze

aan dat de mensen de poep van hun hond opruimen. Dan verwijder je de helft van de stikstof en 97 procent van de fosfor, zegt De Frenne.

De Frenne zegt dat hij hondeneigenaren ook bewust wil maken van de rol van hun hond als bemester. „Sommige mensen zullen denken, poep en plas, dat is compost. Dat is juist goed. Maar dat is dus niet zo.”